

Президія НАН України розглянула

Перед початком чергового засідання Президії НАН України 13 вересня 2017 року перший віце-президент НАН України академік НАН України В.П.Горбулін вручив державні нагороди групі провідних учених Національної академії наук України.

Далі члени Президії НАН України та запрошені заслухали й обговорили доповідь заступника директора Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» доктора економічних наук С.О.Корабліна «Україна: економічна нестійкість та вади сировинної спеціалізації».

В обговоренні доповіді взяли участь перший віце-президент НАН України академік НАН України В.П.Горбулін, член правління Інституту суспільно-економічних досліджень кандидат економічних наук А.А.Максюта, віце-президент Асоціації платників податків України кандидат економічних наук О.В.Шлапак, директор Державної установи «Інститут економіки та прогнозування НАН України» академік НАН України В.М.Геєць, державний секретар Міністерства економічного розвитку і торгівлі України О.Ю.Перевезенцев, директор Інституту економіко-правових досліджень НАН України член-кореспондент НАПрН України В.А.Устименко, в.о.члена Президії НАН України член-кореспондент НАН України С.О.Довгий, голова Західного наукового центру НАН України та МОН України, директор Фізико-механічного інституту ім.Г.В.Карпенка НАН України академік НАН України З.Т.Назарчук, заступник міністра освіти і науки України доктор фізико-математичних наук М.В.Стріха, директор Головної астрономічної обсерваторії НАН України академік НАН України Я.С.Яцків, член Президії НАН України, почесний директор Інституту фізичної хімії ім.Л.В.Писаржевського НАН України академік НАН України В.Д.Походенко, член Президії НАН України академік НАН України та НАПрН України В.Я.Тацій.

Відзначалося, що у доповіді та в ході її обговорення порушено гострі проблеми економічного розвитку України, зокрема структурних вад вітчизняного виробництва, що свідчить про збільшення ризиків та навіть загроз його сировинної спеціалізації.

Поступова втрата колишніх технологічних позицій у галузі переробної промисловості та випуску продукції з підвищеною часткою доданої вартості може перетворити Україну на сировинний придаток індустріальних економік.

У зв'язку з цим актуальним завданням вітчизняної академічної науки має стати поглиблення співпраці з органами державної влади у напрямі розроблення та реалізації політики забезпечення технологічного розвитку національної економіки, модернізації її матеріальної та технічної бази, опанування випуску нових видів продукції з більш високою часткою доданої вартості.

Наголошувалося, що Академією було підготовлено і надано Мінекономрозвитку України великий перелік науково-технічних розробок, готових до впровадження у різних галузях господарства. Було висловлено сподівання, що міністерство дієво сприятиме залученню державних органів, провідних підприємств державного сектору економіки до використання науково-технічних розробок НАН України.

Це стосується, зокрема, й участі наукових установ і організацій Академії у виконанні підприємствами оборонно-промислового комплексу завдань і заходів Державної цільової програми реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу України на період до 2021 року.

В цілому, як було зауважено, спільна реалізація завдань, передбачених Угодою про співпрацю між Національною академією наук України та Міністерством економічного розвитку і торгівлі України від 26.07.2017, сприятиме встановленню між НАН України та Міністерством економічного розвитку і торгівлі України міцних партнерських відносин, спрямованих на впровадження результатів розробок академічних установ у виробництво, ефективну модернізацію і розвиток вітчизняної економіки.

Президія НАН України ухвалила відповідний проект постанови.

Потім учасники засідання заслухали й обговорили доповідь директора Інституту фізики твердого тіла, матеріалознавства та технологій Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» члена-кореспондента НАН України В.М.Воеводіна «Матеріалознавчі проблеми ядерної енергетики».

У доповіді та виступах першого віце-президента НАН України академіка НАН України В.П.Горбуліна, директора відокремленого підрозділу «Науково-технічний центр» Державного підприємства «НАЕК «Енергоатом» М.І.Власенка, академіка-секретаря Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України, заступника директора Інституту електрозварювання ім.Є.О.Патона НАН України академіка НАН України Л.М.Лобанова, директора Інституту ядерних досліджень НАН України члена-кореспондента НАН України В.І.Слісенка, академіка-секретаря Відділення ядерної фізики та енергетики НАН України, наукового керівника Інституту теоретичної фізики ім.О.І.Ахієзера

Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» академіка НАН України М.Ф.Шульги, радника Президії НАН України, почесного директора Інституту магнетизму НАН України та МОН України академіка НАН України В.Г.Бар'яхтара, директора Головної астрономічної обсерваторії НАН України академіка НАН України Я.С.Яцківа, академіка-секретаря Відділення фізики і астрономії НАН України академіка НАН України В.М.Локтева, члена Президії НАН України, почесного директора Інституту фізичної хімії ім.Л.В.Писаржевського НАН України академіка НАН України В.Д.Походенка було розглянуто важливі матеріалознавчі проблеми ядерної енергетики нашої держави. Враховуючи значну частку атомних електростанцій у виробництві електроенергії, роботи з науково-технічного супроводу цієї галузі є надзвичайно важливими та актуальними.

Серед широкого переліку проблем, над розв'язанням яких працюють науковці НАН України, особливе місце займають проблеми безпечної роботи енергоблоків АЕС, а також оцінювання та подовження ресурсу корпусів реакторів і основного обладнання атомних станцій. Завдяки співпраці установ Академії з НАЕК «Енергоатом» вже подовжено дозвільний термін експлуатації 5 блоків. Це дозволило державі зекономити значні кошти та час, необхідний для будівництва нових реакторів.

Підкреслювалося, що не менш важливим напрямом діяльності науковців Академії є участь у роботах зі створення матеріалів для вітчизняних елементів ядерно-паливного циклу, а також у вирішенні проблем поводження з відпрацьованим ядерним паливом та радіоактивними відходами. На сьогодні профільним комітетом Верховної Ради України розглядається доцільність розроблення концепції відповідної державної програми. У разі прийняття позитивного рішення науковці мають взяти активну участь у її розробленні та реалізації.

Було висловлено думку, що не варто також оминати питання удосконалення і створення нових ядерних технологій та матеріалів, покликаних підвищити безпеку виробництва електроенергії на АЕС й економічну ефективність ядерної галузі, іншими словами, збільшити її конкурентоспроможність. Можливості для проведення таких робіт мають зрости після введення в експлуатацію вже збудованої в Харкові ядерної підкритичної установки «Джерело нейтронів».

Враховуючи широке коло актуальних матеріалознавчих науково-технічних завдань у галузі ядерної енергетики, наголошувалося, що НАН України та НАЕК «Енергоатом» мають докласти зусиль для активізації та поліпшення координації співпраці у цій сфері. При цьому, крім розвитку наукових досліджень та розробок, значну увагу необхідно зосередити на підготовці висококваліфікованих кадрів як для підприємств галузі ядерної енергетики, так і для наукових установ.

Було прийнято проект постанови з цього питання.

Крім того, Президія НАН України прийняла рішення присвоїти звання «Почесний доктор Національної академії наук України» лауреату Нобелівської премії з фізіології і медицини 2008 року, почесному професору Німецького центру дослідження раку Харальду цур Хаузену та ректору Цзілінського університету академіку Китайської інженерної академії наук, професору Лі Юаньюань за вагомий внесок у розвиток науки, суспільний прогрес, забезпечення миру, взаєморозуміння й співробітництва між народами; підтримала клопотання про відзначення трудового колективу Інституту фізичної хімії ім.Л.В.Писаржевського НАН України Почесною грамотою Кабінету Міністрів України за визначні заслуги перед державою у розвитку хімічної науки, вирішенні фундаментальних проблем створення новітніх речовин і матеріалів хімічного виробництва та їх широке впровадження у різні галузі господарського комплексу України, а також з нагоди 90-річчя від дня заснування установи; погодила питання про видання у серії «Біобібліографія вчених України» книги «Сергій Іванович Пирожков», враховуючи його вагомий особистий внесок у розвиток демографічних досліджень в Україні, методологію стратегічного аналізу та економічного розвитку, забезпечення національної безпеки країни і науково-організаційну діяльність НАН України, а також у зв'язку з 70-річчям від дня народження; заслухала інформацію про співпрацю НАН України з Міністерством оборони України та Генеральним штабом Збройних сил України; також було розглянуто низку кадрових і організаційних питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.